

До II рівня відносяться традиційні загальнонаціональні фондові біржи, що виконують вузький набір функцій, але мають встановлені кореспондентські відносини з закордонними біржами, але знов таки використовуючи можливості загальнодержавного депозитарія.

До III рівня відносяться фондові біржі, що, завдяки об'єднанню з фондовими центрами, отримали можливість розширити свій функціонал до максимуму (9 з 10 базових) та стати повноцінними та постійними вузлами глобальної трейдингової мережі, з яких і починається відлік реальних елементів.

IV рівень представлений саме фондовими центрами, що акумулюють не тільки ринкову інформацію, а й фінансові можливості у часі та просторі. Фондові центри формують особливе поле впливу, що постійно намагається розширюватись.

V рівень в сучасних умовах є останнім. Фінансові центри, що об'єднують у собі невичерпні можливості як у функціональному, так і еволюційному сенсі, є тими ключовими вузлами на яких тримається вся мережева система. Сфери їх впливу також не є стабільними, вони коливаються під натиском політичних та інших чинників, але, на відміну від попередніх груп, вони є найбільш стабільними та стійкими.

Запропонована структура трейдингових мереж фондового ринку має яскраво виражений вектор підпорядкування – зверху донизу та має низку позитивних моментів. Фактично регіональні елементи, що підпорядковуються наступним рівням, вже не формують регіональний фондовий ринок і середовище свого існування, а пристосовуються до вже існуючого зовнішнього середовища. В контексті найвищого ступеню адаптації елементів останніх рівнів, актуальним стає питання інтеграції глобальний фінансовий простір із можливістю збереження регіональних особливостей розвитку.

Література:

1. Джиган О.В. Философские аспекты использования сетевых технологий // Экономические и социально-гуманитарные исследования. – 2015. - № 1(5). – с. 110-115.
2. Пилипів В.В. Методологічні аспекти визначення фінансового простору // Продуктивні сили України. - 2009. - № 1. - с. 44-55.
3. Уильямсон О. Экономические институты капитализма: Фирмы, рынки, “отношенческая” контракция / О. Уильямсон. – СПб. : Лениндат, CEV Press, 1996. – 702 с.

***Ганна КОЦЮРУБЕНКО, Дарія ЗАПОРОЖЕЦЬ**
Одеський національний економічний університет*

КОНТРОЛЬ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІСКАЛЬНОГО ЕФЕКТУ ПРИ ЕКСПОРТІ

Україна розвиває свою економіку шляхом її модернізації та активного включення в світові економічні процеси, забезпечуючи свободу провадження зовнішньоекономічної діяльності (далі - ЗЕД) для вітчизняних і зарубіжних суб'єктів господарювання. З початком 2016 року Україною визначено ключовий напрям міжнародного, зокрема, митного співробітництва: обрано євроінтеграцію як один із головних пріоритетів зовнішньої політики. Інтегрування до Європейської спільноти спонукає до суспільних, економічних перетворень, а також до удосконалення законодавства в контексті митного адміністрування. Стартовими зрушеннями на користь держави є набуття чинності угоди про зону вільної торгівлі (далі – ЗТВ) між Україною та Європейським Союзом [1].

Забезпечення дієвості митного адміністрування на практиці зумовлено пріоритетністю завдань щодо повного і своєчасного надходження до Державного бюджету належних сум від митних платежів з урахуванням захисту економічних інтересів вітчизняних виробників від недостовірного декларування, зокрема, митної вартості товарів, які заявлено в митному режимі «експорт», контроль щодо вирішення яких безпосередньо покладено на митниці Державної фіскальної служби України (далі – ДФС) [2] в точній відповідності з діючими митними та податковими нормами для груп товару і митного режиму, виключення випадків

ухилення від виконання суб'єктами господарювання фіскальних обов'язків перед бюджетом у конкретних відносинах зовнішньої торгівлі.

Митна вартість є ваговою складовою основного інструментарію у сфері державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (далі - ЗЕД), а також у досягненні фіскального ефекту митного адміністрування. На законодавчому рівні в Україні безпосередньо застосована широко вживана в сучасній економічній науці термінологія «митна вартість товару» [3, роз. III], яка визначається для товарів, що переміщуються через митний кордон України, враховуючи міжнародну практику, зокрема, положення статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі [4]. Базове та ключове обчислення ціни товару для нарахування митних платежів має значний вплив як на надходження до Державного бюджету, так і на економічний стан внутрішнього виробництва. Зазначимо, що оцінювання вартісних показників конкретного товару для митних цілей (контроль визначення митної вартості) є однією з найбільш складних процедур у системі митного адміністрування.

Дослідженням теоретичних і практичних аспектів контролю визначення митної вартості товарів в Україні займалися такі вчені й фахівці митної справи, як І.Г.Бережнюк, О.П. Борисенко, А.Д. Войцещук, О.П. Гребельник, Т.Д. Ліпихіна, В.П. Науменко, П.В.Пашко, С.С. Терещенко. Разом з тим, і до сьогодні в численних публікаціях не сформовано єдиних поглядів відносно теорії і практики контролю за чисельним значенням митної вартості товарів, які заявлено в режимі «експорт». Недостатньо дослідженими є методичні підходи щодо використання інформації (відомостей) з супровідних документів на товарну партію під час митного декларування та, майже, не відображено шляхів спрощення форм митного контролю з метою підвищення його фіскальної ефективності.

Чинним законодавством унормовано, що митною вартістю товарів, які вивозяться за межі митної території України, є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі [3, гл. 9]. Проте на практиці митниці стикаються з проблемними питаннями після митного оформлення товарів у режимі «експорт», викладеними у скаргах суб'єктів господарювання. Сутність проблематики з'ясовується, зокрема, під час надання звітності суб'єктом ЗЕД до податкових органів ДФС з питань дотримання валютного контролю за здійснені експортні торговельні операції, коли ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі, не є остаточною (впливають значення котирувань регіонального або світового ринку сировини виготовлення, показники хімічних або фізичних властивостей стану товару, температурного режиму тощо). В такому випадку ціна товару, можливо, визначається на підставі формул або за інших умов, передбачених у зовнішньоекономічному контракті.

Враховуючи все сказане вище, бачимо, що при здійсненні подібної експортної операції у разі митного оформлення товару за митною декларацією типу ЕК 10 АА [5] з підтвердженням ціни товару на підставі рахунку-фактури, виключає можливість здійснення обґрунтованого коригування заявленої декларантом митної вартості товару (у разі наявності підтверджуючих документів) після митного оформлення з урахуванням суми остаточних розрахунків між контрагентами. Задля достовірності декларування на такі товари правильним вбачається подання тимчасової митної декларації типу ЕК 10 ТК або ЕК 10 ТФ за умови, що вона містить дані, достатні для розміщення їх у заявленій митний режим та під зобов'язання про подання додаткової декларації типу ЕК 10 ДТ [3, гл. 40; 5], що позитивно позначиться як на формуванні рівних конкурентних умов для вітчизняних суб'єктів господарювання, так і на бюджетоутворюючих наслідках дієвості механізму національної системи митного адміністрування.

Література

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16 вересня 2014 № 1678-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.
2. Державна фіскальна служба України/Офіційний портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/zavdannya-funktsii/?print>.
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (із змінами і доповненнями) / Верховна Рада України. – Офіц. видання // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552.